

โครงการประวัติศาสตร์ ชีวประวัตินายปรีดี พนมยงค์

1. นางสาวธัญลักษณ์ จันทะเสน เลขที่ 29 ม.5/3
2. นางสาวนิโลบล สารพันธ์ เลขที่ 32 ม.5/3
3. นางสาวสุนิตา ไชยแสน เลขที่ 32 ม.5/3
4. นางสาวสุนิตา ไชยแสนฤทธิ์ เลขที่ 38 ม.5/3
5. นางสาวหทัยา มณพรมมา เลขที่ 39 ม.5/3
6. นางสาวอรอุมา วงศ์สมบัติ เลขที่ 40

ครูที่ปรึกษา นายมงคล ไชยเทพ และนางสาวหนึ่งฤทัย จิบจันทร์

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในสภาพการเมืองในปัจจุบันคนยุคใหม่เริ่มที่จะหันสนใจในด้านการเมืองการปกครองในปัจจุบันและอดีต อีกทั้งในการเมืองในปัจจุบันนี้เริ่มมีการประติวัติระบบการเมืองการปกครอง ที่ไม่ได้มีการพัฒนาให้ดีขึ้น อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับทั้งระบบเศรษฐกิจและระบบการศึกษา ทำให้คนในยุคปัจจุบันลุกขึ้นมาประติวัติ พวกข้าพเจ้าจึงตัดสินใจยกตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ ในด้านการเมืองการปกครองในช่วงประติวัติ อีกทั้งยังเคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ ที่สำคัญและได้รับการยกย่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิเช่น การได้แต่งตั้งเป็น นายกรัฐมนตรีคนที่7 และรัฐมนตรีหลายกระทรวง หัวหน้าสมาชิกคณะราษฎรที่ทำการอภิวัฒน์ เปลี่ยนการปกครอง ประศาสน์การมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง (ปัจจุบันเป็มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ผู้ที่ก่อตั้งธนาคารชาติไทย เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในรัชกาลที่8 และถูกยกย่องให้เป็นรัฐบุรุษอาวุโส

นายปรีดี พนมยงค์ เป็นบุคคลที่ถูกกล่าวถึงอยู่เสมอในด้านการเมืองการปกครอง และเป็นบุคคลที่ทุกคนจะนึกถึงเมื่อพูดถึงเรื่องการเมืองการปกครองแต่บุคคลรุ่นหลัง นั้นจะรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของตัวท่านค่อยข้างจะน้อยหรือแทบจะไม่รู้จักเลย และยังมีเรื่องราวที่น่าใจเป็นอย่างมากที่คนรุ่นใหม่ยังไม่รู้ เลยทำให้กลุ่มของเราสนใจและต้องการศึกษาค้นคว้าชีวประวัติของท่าน และต้องการทราบเรื่องราวต่างๆและเหตุการณ์สำคัญในอดีต และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เรียนรู้เรื่องปัญหาการเมืองการปกครองในอดีต
2. เพื่อให้ศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในประเทศ
3. เพื่อศึกษาผู้ที่เป็นผู้ก่อตั้งขบวนการเสรีไทย

ขอบเขตของปัญหา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - ศึกษาเกี่ยวกับประวัติของ ปรีดี พนมยงค์
  - ศึกษาเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของปรีดี พนมยงค์
  - ศึกษาเกี่ยวผลงานที่สำคัญของปรีดี พนมยงค์

2. ประวัติและผลงานนายปรีดี พนมยงค์

2.1 ประวัติ

นายปรีดี พนมยงค์ เกิดเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2443 ที่ตำบลท่าวาสกรี อำเภอกองแก้ว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรของนายเสียง กับ นางลูกจันทร์ พนมยงค์ สมรสกับท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์ เริ่มการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตสยาม เมื่ออายุเพียง 19 ปี ในปี พ.ศ. 2463 ได้รับทุนไปศึกษาต่อวิชากฎหมายที่ประเทศฝรั่งเศส โดยศึกษาภาษาฝรั่งเศสและความรู้ทั่วไปที่ วิทยาลัยกอง (Lycee Caen) และศึกษากฎหมายที่มหาวิทยาลัยกอง (Caen) ได้รับปริญญาทางกฎหมายและได้ "ลิซองซิเอ ทางกฎหมาย" จากนั้นศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยปารีส ได้ดุษฎีบัณฑิตทางกฎหมาย (Docteur en Droit) ฝ่ายเนติศาสตร์ และประกาศนียบัตรชั้นสูงทางเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยปารีสในระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส ได้รับเลือกเป็นสภานายกแห่งสมาคมนักเรียนไทยในประเทศฝรั่งเศส เมื่อเดินทางกลับประเทศไทย นายปรีดี พนมยงค์ได้เข้ารับราชการเป็นผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรมเมื่อปี พ.ศ. 2469 แล้วย้ายไปเป็นเลขานุการกรมร่างกฎหมายและเป็นอาจารย์สอนกฎหมายปกครองในโรงเรียนกฎหมาย จนกระทั่งได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นอำมาตย์ตรีหลวงประดิษฐ์มนูธรรม เมื่อปี พ.ศ. 2472

นายปรีดี พนมยงค์ เป็นบุคคลสำคัญในการก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญชั่วคราวในครั้งนั้น ในปี พ.ศ. 2476 ได้ร่างเค้าโครงเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้นเสนอรัฐบาล แต่ไม่ได้รับความเห็นชอบและถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ นายปรีดี พนมยงค์ จึงต้องเดินทางออกนอกประเทศ ภายหลังเมื่อพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2476 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการในคณะหนึ่งเพื่อสอบสวนว่านายปรีดี พนมยงค์ เป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่ ผลการสอบสวนปรากฏว่า นายปรีดี พนมยงค์ ไม่มีมลทิน และนายปรีดี พนมยงค์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในรัฐบาลของพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนาในด้านการศึกษา นายปรีดี พนมยงค์ ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง และดำรงตำแหน่งผู้ประศาสน์การของมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นคนแรกในขณะที่เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา เมื่อปี พ.ศ. 2484 นายปรีดี พนมยงค์ ถูกกักให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และในขณะที่สงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังดำเนินอยู่ นายปรีดี พนมยงค์ ได้ก่อตั้งขบวนการเสรีไทยในประเทศ ติดต่อบริษัทงานกับขบวนการเสรีไทยภายนอกประเทศ ภายใต้การนำของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เพื่อต่อต้านญี่ปุ่นอย่างลับ ๆ จนกระทั่งสงครามสิ้นสุดลง นายปรีดี พนมยงค์ ได้รับ แต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการและร่วมกับรัฐบาลหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ดำเนินการประกาศว่า การที่รัฐบาลไทยประกาศสงครามกับอเมริกาและอังกฤษเป็นโมฆะ และได้หาทางผ่อนคลายนโยบายสมบูรณแบบที่ผูกมัดไทย เนื่องจากผลของการแพ้สงคราม

นายปรีดี พนมยงค์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 7 ของไทย เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2489 เนื่องจากรัฐบาลของนายควง อภัยวงศ์ ได้ลาออก ในช่วงที่นายปรีดี พนมยงค์ บริหารประเทศอยู่นั้น ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย คือ ในวันที่ 9 มิถุนายน 2489 ได้เกิดกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลด้วยพระแสงปืน รัฐบาลถูกโจมตีอย่างหนักโดยถูกกล่าวหาว่ารัฐบาลพยายามปิดบังและอำพรางความจริงในกรณีสวรรคต รวมทั้งไม่สามารถหาข้อเท็จจริงในการสวรรคตมาแจ้งให้ประชาชนทราบได้ในที่สุด นายปรีดี พนมยงค์ จึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2489 ต่อมาเมื่อนายทหารบกทั้งในและนอกราชการได้ก่อการรัฐประหารรัฐบาลของพลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 นายปรีดี พนมยงค์ ได้หลบหนีออกนอกประเทศไปพำนักอยู่ที่มาเลเซีย และได้ลี้ภัยทางการเมืองไปอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นเวลาหลายปี ต่อจากนั้นได้ใช้ชีวิตในวัยชราอย่างสงบเรียบง่ายที่ประเทศฝรั่งเศส จนกระทั่งถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคหัวใจวายที่บ้านพักชานกรุงปารีส เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2526 รวมอายุได้ 83 ปี

2.2 การเปลี่ยนแปลงการปกครองในมุมมองของ ปรีดี พนมยงค์

24 มิ.ย. 2475 กลุ่มบุคคลในนาม คณะราษฎรได้ล้มล้างระบบการปกครองสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สถาปนาระบอบประชาธิปไตยที่กษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ

ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดี พนมยงค์ คือ แกนนำคนสำคัญผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นผู้ที่ได้รับผิดชอบ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศ เป็นทั้งนักปฏิวัติ ปัญญาชน รัฐบุรุษ และผู้ลี้ภัยทางการเมือง

28 มิ.ย. พ.ศ. 2475 หลังจากพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475 ประกาศใช้ นายปรีดี ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนราษฎรชั่วคราวจากคณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจประกาศตั้งผู้แทนราษฎรชั่วคราวซึ่งมีจำนวน 70 นาย ในวันดังกล่าวได้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก และที่ประชุมได้เลือกมหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) เป็นประธานคณะกรรมการราษฎร (ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี) และได้เสนอชื่อคณะกรรมการราษฎรให้สภาผู้แทนราษฎรอนุมัติจำนวน 14 คน โดยนายปรีดี เป็นหนึ่งในคณะกรรมการราษฎร

10 ธ.ค. พ.ศ.2475 เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ.2475 ประกาศใช้ ได้มีการแต่งตั้งให้นายปรีดีเป็นรัฐมนตรีและเป็นผู้ร่างพระราชบัญญัติเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2475

สามเดือนต่อมา หลวงประดิษฐมนูธรรม หรือนายปรีดี ได้เสนอเอกสาร "เค้าโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ" เพื่อให้เป็นนโยบายของรัฐบาล โดยมีเนื้อหา 3 ส่วนคือ 1. ว่าด้วยเค้าโครงการเศรษฐกิจ 2. เค้าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันความสุขสมบูรณ์ของราษฎร 3. เค้าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบเศรษฐกิจ เมื่อเค้าโครงการฯได้เผยแพร่ออกไปได้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะการกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์หรือสังคมนิยม นายปรีดีได้นำเสนอเค้าโครงการฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อ 9 มีนาคม และที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น 14 นาย เพื่อพิจารณาเค้าโครงการฯ ฉบับนี้ ในการประชุมกรรมการพิจารณาเค้าโครงการฯ เมื่อ 12 มีนาคม ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบกับเค้าโครงการฯ 8 นาย มีผู้คัดค้าน 4 นาย และไม่ออกเสียง 2 นาย โดยกลุ่มผู้คัดค้านได้เตรียมร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเค้าโครงการนโยบายเศรษฐกิจในวันที่ 25 มี.ค. ซึ่งเป็นการประชุมโดยที่ไม่มีการลงมติ เพราะพระยาพหลพลพยุหเสนาไปราชการต่างจังหวัด นายปรีดีได้กล่าวในที่ประชุมว่า หากเรื่องนี้ไม่ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีตนจะลาออกและประกาศโครงการในนามของตน แต่พระยามโนปกรณนิติธาดาเห็นว่าถ้าทำอย่างนั้นก็จะขาดความเชื่อถือในรัฐบาลไป ในอีก 3 วันต่อมาได้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง ในที่ประชุมพระยาพหลฯได้เริ่มต้นถามว่า นโยบายทางเศรษฐกิจได้จัดการอย่างไรบ้าง นายปรีดีได้เล่าถึงการเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ โดยได้รับพระบรมราชานุญาตว่าถ้าจะประกาศเค้าโครงการฯให้นายปรีดีลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีและราชการ อย่าให้เป็นนโยบายของรัฐบาล จากนั้นพระยามโนปกรณนิติธาดาได้ส่งบันทึกพระราชวินิจฉัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯในเรื่องเค้าโครงการให้นายปรีดีอ่าน เมื่อนายปรีดีได้อ่านแล้วได้กล่าวว่า เมื่อในหลวงไม่เห็นด้วยแล้วมีวิธีทางเดียวเท่านั้นคือข้าพเจ้าต้องลาออกจากรัฐมนตรี พระยาพหลฯได้ยั้งพร้อมเสนอทางออก 3 ประการ คือ 1.ไม่ประกาศโครงการฯของผู้ใด 2.ส่งคนไปดูงานในประเทศต่างๆแล้วกลับมารายงาน 3.ตั้งบุคคล 3 ประเภทคือผู้มีทรัพย์ พ่อค้าและกรรมกรเข้ามาเป็นกรรมการพิจารณา แต่ท้ายที่สุดที่ประชุมได้ลงมติรับเอานโยบายเศรษฐกิจของพระยามโนฯเป็นแนวทาง โดยมีผู้สนับสนุน 11 เสียง ผู้ที่สนับสนุนนายปรีดีมี 4 เสียง ส่วนคณะรัฐมนตรีที่เหลือออกเสียง และที่ประชุมมีมติไม่ให้ประกาศเป็นนโยบายของรัฐบาลออกไป

2.3 สงครามโลกครั้งที่ 2

ตอนสงครามโลกครั้งที่ 2 เกี่ยวพันกับอาจารย์ปรีดีตั้งแต่ต้น เพราะพอญี่ปุ่นบุกไทย พวกญี่ปุ่นก็รู้สึกท้อว่า อาจารย์ปรีดีเป็นพวกต่อต้านญี่ปุ่น เป็นรัฐมนตรีคลังใน ครม. ซึ่งเป็นเสียงฝ่ายที่ไม่ชอบญี่ปุ่น จากข้อมูลญี่ปุ่นบุกไทยวันที่ 8 ธันวาคม 2484 เย็นวันนั้นอาจารย์ปรีดีกับพรรคพวกก็ตั้งเสรีไทยที่บ้านพักแถวสีลม ขณะที่เสรีไทยในต่างประเทศก็ตั้งกันในเวลาต่อมาแล้วอาจารย์ปรีดีก็หลุดจากรัฐมนตรีไปเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ อันนี้เป็นประเด็นถกเถียงกัน เพราะมีคดีที่อาจารย์ปรีดีไปฟ้อง รอง ศยามานนท์ (อดีตรองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ไปเขียนว่าจอมพล ป. พิบูลสงครามช่วยอาจารย์ปรีดีตอนญี่ปุ่นจะเล่นงานอาจารย์ จอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงเอาอาจารย์ปรีดีไปเป็นผู้สำเร็จราชการ เรื่องนี้อาจารย์ปรีดีโต้แย้งว่า “ไม่จริง” เรื่องการเป็นผู้สำเร็จราชการเป็นการคุยกันว่าจะมีการปรับ ครม. แล้วเสนอตำแหน่งนี้ให้กับอาจารย์ปรีดี แปลว่าอาจารย์ปรีดีเป็นผู้สำเร็จราชการหลังญี่ปุ่นบุกไทยในสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว ประเด็นที่นำไปสู่การเป็น “โมฆะ” ของสงครามตอนนั้น เพราะว่าในประกาศสงครามที่จอมพล ป ประกาศร่วมกับญี่ปุ่น สู้กับสหรัฐอเมริกา และบริเตนใหญ่ และอาจารย์ปรีดีเป็นผู้สำเร็จราชการแล้ว “เวลานั้นอาจารย์ปรีดีอยู่ที่อยุธยา ตอนประกาศสงครามนั้น ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มี 3 คน คือ 1.พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา 2.เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน และ 3.อาจารย์ปรีดี แต่การประกาศสงครามมีเซ็นชื่อกันเพียง 2 คน อาจารย์ปรีดีไม่ได้เซ็นเพราะอยู่อยุธยา แต่จอมพล ป. ลักไก่ประกาศออกวิทยุเลยว่าผู้สำเร็จราชการ 3 คนเซ็นชื่อแล้ว อันนี้อาจารย์ปรีดีมีในคำฟ้อง รอง ศยามานนท์ ด้วยที่ไปเขียนในหนังสือเรื่องประวัติศาสตร์ไทยในระหว่างรัฐธรรมนูญ “รอง ศยามานนท์ เขียนทำนองว่าอาจารย์ปรีดีได้วางแผนไปอยู่ที่ อยุธยา โดยไม่ทราบสาเหตุ แต่อาจารย์ปรีดีอธิบาย ว่าเวลานั้นรู้กันอยู่แล้วว่าพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา จะเสด็จไปตากอากาศที่หัวหิน สลับกันกับอาจารย์ปรีดีที่จะมาตากอากาศที่พระนครหรืออยุธยา อาจารย์ปรีดีมาพักอยู่ที่คุ้มขุนแผน ซึ่งมีโทรศัพท์ติดต่อกันได้ ถ้าโทรศัพท์มาบอก ในเวลาหนึ่งชั่วโมงก็นั่งเรือนั่งรถกลับกรุงเทพฯ ได้ แต่กลับไม่บอกสักคำว่า ชิงช้าไปเลย ขณะที่จอมพล ป. นั้น ญี่ปุ่นบุกไทยในวันที่ 8 ธันวาคม จอมพล ป. ไปอยู่อยุธยาประเทศ ส่งเครื่องบินไปรับก็ไม่ยอมกลับมา รอจนเข้าถึงกลับมา จะบอกว่าปรีดีซึ่งได้ยังไง ก็ไม่บอกเอง ประเด็นนี้สุดท้ายนำไปสู่การที่เราบอกว่าการประกาศสงครามของไทยเป็นโมฆะ เพราะผู้สำเร็จราชการลงชื่อไม่ครบ 3 คน”

ที่กล่าวมาเป็นความเห็นในวงเสวนา 120 ปีชาตกาลปรีดี พนมยงค์ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับอีกกระแสหนึ่งจากหนังสือศิลปวัฒนธรรม หนังสือในเครือมติชน จำกัด(มหาชน) ปรากฏข้อเขียนเรื่องนี้เมื่อ 2 มิถุนายน 2562 ความว่าเหตุผลที่ไทยไม่แพ้สงคราม (คำประกาศสงครามกับสัมพันธมิตรเป็นโมฆะ) มาจาก 2 กรณี คือ 1. ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช อัครราชทูตไทยประจำสหรัฐ ไม่ประกาศสงครามกับสหรัฐ ด้วยการไม่ยื่นคำประกาศสงครามให้สหรัฐ 2. นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็น 1 ใน 3 ผู้สำเร็จราชการฯ ขณะนั้น มิได้ลงนามในการประกาศสงครามด้วย ซึ่งนักวิชาการ 2 ท่าน คือ “พ.ท.ผศ.ดร. ศรศักดิ์ ชูสวัสดิ์” และ “ศตพล วรปัญญาตระกูล” เป็นผู้ค้นคว้าและเขียนบทความเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ จึงขอสรุปย่อที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ปรีดีมาในที่นี้ เริ่มแรกของข้อเขียนเป็นการตั้งคำถาม “ผู้สำเร็จราชการฯ ลงชื่อไม่ครบ หรือ เรื่องไม่ผ่านสภาฯ” นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็น 1 ใน 3 ผู้สำเร็จราชการฯ ขณะนั้น มิได้ลงนามในการประกาศสงคราม (25 มกราคม 2485) จึงถือว่าประกาศไม่สมบูรณ์ มีผลให้เป็นโมฆะ นายทวี บุณยเกตุ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีขณะนั้น ได้บันทึกไว้ด้วยตนเอง ว่าประกาศสงครามนี้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการก่อนแล้ว จึงส่งไปให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในขณะนั้น ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 คน คือ 1.พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา 2. พลเอกเจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน 3. นายปรีดี พนมยงค์ โดยในวันประกาศสงครามนั้น ตรงกับวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 และเป็นวันที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นพิเศษด้วย

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มีอยู่ในกรุงเทพฯ เพียง 2 ท่านเท่านั้น คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตยทิพพยาภา กับพลเอกเจ้าพระยาพิชัยโยธิน ส่วนนายปรีดี พนมยงค์ ไม่ได้อยู่ในพระนคร ทราบว่าไปต่างจังหวัด คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จึงลงพระนามและลงนามเพียง 2 คนเท่านั้น จะลงนามครบทั้ง 3 คน เกรงว่าจะประกาศให้ทันเที่ยงของวันนี้ (25 ม.ค. 2485) แต่ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้มีรับสั่งว่าให้ประกาศชื่อนายปรีดี พนมยงค์ ลงไปก็แล้วกัน แม้จะไม่ได้ลงนามก็ตาม ท่านจะทรงรับผิดชอบเอง และนี่คือประเด็นที่มีการตีความว่าประกาศสงครามเป็นโมฆะ

ซึ่งนับเป็นการตีความที่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงที่มีอยู่ และขัดแย้งกับหนังสือนายกรัฐมนตรีที่ ศ. 10213/2484 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2484 เรื่องการตั้งซ่อมผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพิ่มเติม ถึงประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยใจความตอนหนึ่งในหนังสือดังกล่าวมีความดังนี้ มีข้อตกลงกันว่าในการลงมติวินิจฉัยข้อปรีกษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณและในการลงนามในเอกสารราชการนั้น ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อย่างน้อย 2 ท่าน เป็นผู้ลงนาม ตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480

2.4 ธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

ในช่วงที่สำนักงานธนาคารชาติไทยได้จัดตั้งขึ้นมานั้น สงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มปะทุขึ้นแล้วในฝั่งภาคพื้นทวีปยุโรป สถานการณ์ในประเทศไทยในขณะนั้นรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกาศให้ประเทศไทยเป็นกลาง จนกระทั่งเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ตั้งแต่เวลาประมาณ 2.00 น. กองทัพของจักรวรรดิญี่ปุ่นได้ยกพลขึ้นบกที่จังหวัดสมุทรปราการ ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา สุราษฎร์ธานี และปัตตานี และบุกเข้าประเทศไทยทางบกผ่านอรัญประเทศ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามมหาเอเซียบูรพา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ 2 การบุกครองไทยของญี่ปุ่นเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างเป็นทางการและเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและเป็นพันธมิตรทางการทหารกับฝ่ายอักษะอย่างเต็มตัวและยกเลิกความสัมพันธ์กับฝ่ายสัมพันธมิตร

การเข้ามามีบทบาทของจักรวรรดิญี่ปุ่นต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการสร้าง “วงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเซียบูรพา” ซึ่งหนึ่งในปัจจัยนั้น ก็คือ การจัดตั้งธนาคารกลางขึ้นมาในประเทศต่าง ๆ ที่จักรวรรดิญี่ปุ่นได้แผ่อิทธิพลเข้าไป จักรวรรดิญี่ปุ่นได้ยื่นข้อเสนอให้รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงครามจัดตั้งธนาคารกลางขึ้นมาเป็นเจ้าหน้าที่เงินตรา โดยมีที่ปรึกษาและหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ เป็นชาวญี่ปุ่น ซึ่งทำให้รัฐบาลไทยในขณะนั้นต้องเร่งรัดกระบวนการจัดตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยขึ้นผิดจากเดิมที่จะคอยให้ธนาคารพาณิชย์มีจำนวนเพิ่มขึ้นและสำนักงานธนาคารชาติไทยมีความพร้อมจะขยายขึ้นมาเป็นธนาคารกลาง

เพื่อป้องกันมิให้จักรวรรดิญี่ปุ่นเข้ามาครอบงำและมีอิทธิพลควบคุมเหนือการเงินของประเทศไทย รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ซึ่งดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาฝ่ายไทยของกระทรวงการคลัง เร่งร่างกฎหมายในการจัดตั้งธนาคารกลางขึ้นมาเพื่อที่จะประกาศใช้โดยเร็วที่สุด

ซึ่งในเวลาต่อ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยก็ได้ทรงดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นพระองค์แรก เมื่อร่างกฎหมายธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับอนุมัติผ่านสภาผู้แทนราษฎรประการใช้เป็นพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ได้ทรงเสด็จไปเจรจากับทางการญี่ปุ่นจนสำเร็จและสามารถป้องกันมิให้จักรวรรดิญี่ปุ่นเข้ามามีอำนาจควบคุมระบบเงินตราและเครดิตของไทย[7] ซึ่งในเวลาต่อมาธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดดำเนินการในวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2485 ณ อาคารที่ทำการเดิมของธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ ถนนสี่พระยา ซึ่งยุติการดำเนินงานลงเนื่องจากเป็นธนาคารดังกล่าวเป็นธุรกิจของชาติคู่สงคราม

วิธีดำเนินการ

เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ จึงใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

การกำหนดหัวเรื่องที่ต้องการจะศึกษา

เนื่องจากกลุ่มของข้าพเจ้าต้องการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลของท่านปรีดี พนมยงค์ จึงได้กำหนดหัวข้อนี้เพื่อศึกษา

1. การรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
2. การประเมินคุณค่าของหลักฐานที่ได้มา
3. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ข้อมูล
4. การเรียบเรียงหรือการนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

1. เลือกเลือกหาข้อมูลที่เหมาะสมแก่การศึกษาเกี่ยวกับโครงการประวัติศาสตร์และความเป็นมาประวัติของนายปรีดี พนมยงค์
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์ / ทดสอบสมมติฐานครบถ้วนและชัดเจน
3. ในการตั้งสมมติฐานมีการกำหนดระดับความสำคัญของหลักฐาน
4. การนำเสนอ ที่มีลักษณะการนำเสนอที่เหมาะสม

สรุป

จากการศึกษาประวัติของนายปรีดี พนมยงค์ ใช้ในการศึกษาหาประวัติของนายปรีดี พนมยงค์ ผลงานที่สำคัญต่างๆ และการดำรงตำแหน่งต่างๆ นายปรีดี พนมยงค์ เป็นบุคคลที่ถูกกล่าวถึงอยู่เสมอ ในด้านการเมือง การปกครองและเป็นบุคคลที่ทุกคนจะนึกถึงเสมอ เมื่อพูดถึงเกี่ยวกับการเมืองการปกครองอีกทั้งยังเป็นบุคคลสำคัญในการก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อีกทั้งยังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐบุรุษอาวุโสอีกด้วย และหลังจากการค้นคว้าทำให้เราเข้าใจถึงเรื่องราวและเหตุการณ์สำคัญต่างในประวัติศาสตร์อีกด้วย และยังสามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆของท่านได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ร่วมกันอภิปรายเหตุ และผล ของการทำงาน
2. ช่วยระดมความคิด และฝึกความสามัคคี
3. ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ และสรุปผล
4. ได้ทราบประวัติความเป็นมา นายปรีดี พนมยงค์
5. ได้ทราบเกี่ยวกับผลงานที่สำคัญ นายปรีดี พนมยงค์